Janina izdana?

Nemški listi prinašajo vesti, da se je Janina iz lastnega nagiba, ne pa prisiljena vsled grških napadov, udala. Mladoturki so se baje dogovorili z grškim najvišjim škofom (patrijarhom) v Carigradu, da izdajo Janino. Nato je dobil turški poveljnik Janine, Esadpaša, naročilo, da izroči trdnjavo Grkom. Zakaj bi se to zgodilo, iz nemških poročil ni prav razvidno. Treba bo torej počakati, da se od drugih, bolj verjetnih strani, zadeva razjasni.

Janina.

Mesto Janina leži na južnem delu Albanije, kakih 20 km od zahodne grške meje, ter je najvažnejše mesto v prej turški pokrajini Epir, katere gospodarji bodo sedaj Grki. Lega mesta je zelo lepa in slikovita. Mesto leži v prijetni dolinici med rodovitnimi griči in jezerom enakega imena. Malokatero grško mesto se more glede lepote okolice meriti z Janino. Mesto ima zelo staroslavno zgodovino. Janino je sezidal bicantinski cesar Janez Kommenos. Mesto je prestalo mnogo hudih bojev. Najprvo so mesto večinoma porušili divji Normani. Ko je zavladal na Srbskem car Dušan Silni, so se polastili Srbi tudi lepe Janine, a je niso imeli dolgo v svoji lasti. Leta 1442 so po hudem boju Turki zasedli Janino. Celih 471 let je ječala Janina pod gospodstvom mohamedanov. Leta 1788 je turški poveljnik Ali-paša odpovedal zvestobo sultanu ter se je proglasil za vladarja Janine in njenega okrožja. L. 1820 je poslal sultan močno armado nad Ali-pašo, kateri se je za janinskimi utrdbami celi 2 leti krepko branil proti sovražnim napadom. L. 1822 se je Ali-paša moral udati, ker je zmanjkalo živeža. Janina šteje 25.000 prebivalcev, ki so večinoma grške narodnosti. V mestu je tudi večje število Židov. Čeravno je bila Janina v turški oblasti, vendar se je grški življ v mestu zadnja 10letja močno širil. Nastale so v mestu večinoma same grške trgovine, grške šole in cerkve. V šolah se je mladini vcepljal v srce grški narodni duh. Denarna moč je bila pa sploh v rokah bogatih grških trgovcev. S podrobnim delom so si Grki pripravili pot za zavzetje mesta.

Odrin.

V vojaških krogih vlada mnenje, da je Odrin tako izborno utrjen, da ga je z navadnim obstreljevanjem težko spraviti do konca. Le splošen naskok bi kaj izdal, toda ta stane velikansko število vojaških življenj. Teh pa Bolgari nočejo darovati, v čemer imajo popolnoma prav. Njihov načrt je, da Odrin izstradajo ali da ga dobijo pri mirovnih pogajanjih. Zato ga imajo obkoljenega ter ga dan za dnevom obstreljujejo, da izmučijo turško posadko. Te dni je imelo bolgarsko obstreljevanje zopet majhen uspeh.

Bolgari so se po ljutem boju polastili odrinske utrdbe Heitan-Tarla, pri čemer je bilo vjetih 400 turških vojakov in 20 častnikov. Turki so poizkuslil utrdbo Bolgarom zopet iztrgati, toda Bolgare je njihova artilerija tako dobro varovala, da so bili turški napori zastonj. 200 turških vojakov je hotelo uteči k Bolgarom in so se pripravljali, da se udajo, a so ostali turški vojaki začeli na-nje streljati tako, da ni noben ubežnik dosegel bolgarskega tabora.

Pri Čataldči vlada popolen mir; iz Galipolskega polotoka se poroča le, da se vršijo majhni spopadi med Turki in Bolgari ter da so tudi bolgarski zraloplovi pridno na delu. Nek bolgarski zrakoplovec je priplul nad Bulair, vrgel bombo, ki pa ni povzročila nobene škode.

Skader.

Črnogorski diplomatje delajo pri vladah velesil z vso vnemo, da se jim prizna pri mirovnih pogajanjih Skader, tudi ako ga do istega časa ne zavzamejo. Med tem pa tudi njihove čete pred Skadrom ne mirujejo. Dne 9. t. m. zjutraj se je vnel med dvema črnogorskima četama in med turško četo, ki je s pomočjo desnokrilne artilerije izpadla iz Brdice, da si preskrbi živeža, hud boj. Črnogorci so po 5urnem hrudem boju potisnili Turke nazaj in zajeli 23 turških vojakov in pušk. Turške izgube so bile znatne.

Kaj je z rezervisti?

Albansko vprašanje še vedno dela nešteto preglavic evropskim vladam. Noče napredovati. Vlade so privolile, da se ustanovi Albanija, toda o podrobnostih, kje naj bodo meje, kdo naj vlada, kdo prevzame varstvo nad novo državico, še vedno ni nobenega sporazumljenja. To bo tudi vzrok, da se Avstrija in Rusija še vedno ne moreta sporazumeti, kedaj naj pošljeta rezerviste ob avstrijsko-ruski meji domov. Vendar se pogajanja za sporazumljenje nadaljujejo.

Junaški polk.

Bolgarski časniki priobčujejo ta-le zanimiv popis: Spominjam se hrabrega 31. Silisterskega polka, s katerim sem bil v tesni zvezi. Ko sem prvikrat dospel v njegovo sredino, bila je temna, nepregledna noč. Dež je lil neprenehoma kakor iz vedra. Svetilke na postaji so brlele slabo. Okoli vagonov so stale cele gruče vojakov. Tanki žvižgi lokomotive motijo od časa do časa nočno tihoto. A ti možje od 31. Silistrskega polka stoje mirni, ravnodušni, stiskajoč puške k sebi, na dežju in globoko v blatu, čakajoč povelja, da vstopijo v vagone. Mine ura za uro. Jaz jih opazujem iz svojega zavetja. Veselim se bolgarskih vojakov in njihove discipline. Ne sliši se nikakoršnega godrnjanja ali izraza nevolje. Med njimi se nahajajo tudi izobraženi možje: učitelji, trgovci, obrtniki, katere je oblekla mobilizacija v vojaško suknjo. Naposled se izda toliko zaželjena zapoved. Množica vojaštva napolni odprte živinske vagone. Natlačeni so eden do drugega, izpostavljeni dežju celo noč in sledeči dan. Tudi sedaj se ne sliši nikakoršnega pritoževanja in godrnjanja. Dospemo do postaje, kjer je imel polk izstopiti. Brzo se postavijo vojaki v te vrste. Poveljnik jih prešteje. Opazujem jih skozi okno kupeja, kako junaški s povzdignjeno glavo korakajo proti Srednji Gori . . .

Dne 22. oktobra so se bili junaški boji okoli Lorengrada in Seliola. Meni je bilo dano povelje, naj izročim neko zapoved brigadi, katera se je bojevala pri Seliolu. Približujem se bojnemu polju. Konj ovoha kri in prične hrskati. Sovražnikove granate trče okoli mene. Krogle brenče mimo ušes. V trenotku se pojavi v mojem umu misel na 31. polk. Videl sem to številko vrhu ramen ranjencev in ubitih. Videl sem Silistrance, kako hrabro so se zagnali „na nož". Vedno s krotkim nasmehom! . . . Zapoved, katero sem jim izročil za nastop, so sprejeli z velikim veseljem. Odšli so vsi junaški sovražniku nasproti, od koder se jih mogoče vrne samo mali del . . . Sedeč na konju, spremljam s tužnim pogledom ta hrabri polk. — Došli so dnevi, v katerih so se bolgarski vojaki okoli Lüle-Burgasa in Bunar-Hisarja borili na nož in si tako spletli venec slave. Borili so se in umirali hrabrejše od Špartancev. Z visočine Kara-agača opazujem na novo z otrplim srcem priljubljeni, junaški 31. polk. Ta se zažene hrabro kakor lev na Turke. S svojimi železnimi prsi odbijajo Silistranci nasproten napad. Oni lete čez mrtvece med kroglami kakor orli naprej! Junaki padajo, tovariši se maščujejo, no . . . tudi oni so posekani. Tam, kjer se je prej boril ta junaški polk, leže sedaj kupi mrtvecev. Smrt obkrožuje s široko razprostrtimi krili ta junaški polk . . . Poveljnik gleda skupno z menoj to ogromno moč. Jaz vidim, kako se mu oči iskre. Zadostuje mi, kar sem slišal iz njegovih napol odprtih ust, šepetati „junaki".

Noč pokrije s svojim temnim plaščem bojno polje. Strel potihne, boj preneha. General mi da povelje, da odidem k poveljniku 31. polka, ter mu izročim njegovo zahvalo in zapoved, naj pelje moštvo k počitku. Pognal sem konja v dir, da čim prej sporočim radostno vest. Zopet sem videl ljubljene vojake; sedaj so ležali večinoma vsi na zemlji, razstreljeni od turških krogelj. Na istem mestu, kjer se je prej nahajal 31. Silisterski polk, našel sem samo malo število živih vojakov. Vsi so molčali, nobeden se ni pritoževal! . . . Par sto korakov proč od teh, je bil polkov poveljnik. Podam se k njemu. Stari polkovnik sedi na malem bobnu, iz oči mu kapljajo solze, močijo mu prsi in rose zemljo . . . Ustavim se. Nisem se ga upal motiti v tem svetem premišljevanju. Naposled se mu približam. „Gospod polkovnik, general se Vam zahvaljuje za pokazano hrabrost. On mi zapoveduje, naj Vam naznanim, da popeljete Vaš polk k počitku." — Stari polkovnik, ves izmučen vsled žalosti, povzdigne svoje oči. Oči solzne, pogled moten. Počasi okroži z roko na okoli in izpregovori s komaj slišnim glasom: „K o g a n a j p o v e d e m k p o č i t k u? S a j s o ž e s k o r a j v s i l e g l i — k v e č n e m u p o č i t k u, . . ."

Politični ogled.

— D n e 5. m a r c a: Listi poročajo, da se prične prihodnje dni z razoroževanjem (demobilizacijo) na avstrijski kakor na ruski strani. Najprvo se odpustijo vse straže pri mostovih in železniških predorih. Avstrija bo odpustila domov 30.000 vojakov, enako število tudi Rusija. — Ogrski državni zbor nadaljuje razpravo o volilni preosnovi. Socialni demokratje so z nameravanim štrajkom doživeli veliko blamažo (sramoto). Vse se jim smeje. Prej so se delali korajžne, ko pa bi bili morali svojo korajžo dejanski pokazati, so vrgli puško v koruzo. — Velevlasti zopet posredujejo v dosego miru med Turčijo in balkanskimi državami. — Kitajska država je najela v Avstriji 7½ milijona kron posojila za nakup orožja.

— D n e 6. m a r c a: Danes je imel državni zbor zopet sejo. Razpravljalo se je v prvem čitanju o novem krošnjarskem zakonu, ker tozadevni zakon, ki ga je sklenil državni zbor leta 1907, ni dobil cesarjevega potrjenja, ker so nasprotovali Ogri. Po tem načrtu so zavarovane krošnjarjem stare pravice v za to določenih okrajih. Zbornica je odkazala krošnjarsko predlogo obrtnemu odseku. Socialni demokratje so stavili predlog, naj se pozove vlado, da odpusti vse odpoklicano vojaštvo. Seveda je ta zahteva v sedanjih resnih časih le udarec v vodo, ker odpoklicanje ni odvisno od državnega zbora, ampak od zunanjih razmer. Socialni demokratje so hoteli s tem odvrniti pozornost na štrajk, ki se jim je na Ogrskem tako temeljito pokazil. Seveda je bil predlog socijev zavržen. — Na Ruskem so se danes pričele velike jubilejne slavnosti 300letnice Romanov. V Petrogradu je ob 8. uri zjutraj 21 strelov iz topov naznanilo pričetek jubilejnih slavnosti. Pred cesarsko palačo je nepregledna množica ljudstva carja, ki je šel v cerkev k zahvalni službi božji, viharno pozdravila.

— D n e 7. m a r c a: V državnem zboru je bila danes na vrsti predloga, kedaj se naj zapirajo trgovine. Razprava se ni končala, ker je šel z današnjo sejo državni zbor na velikonočne počitnice. — Poljsko-rusinska spravna pogajanja so prešla v ugoden tir. Rusini dobijo izmed 226 mandatov za gališki deželni zbor 62 mandatov ter bodo s tem močna stranka v deželnem zboru. Dne 17. t. m. se sestane gališki volilni odsek, dne 18. t. m. pa že gališki deželni zbor, ki bo skušal rešiti volilno preosnovo, katera bo dala Rusinom malo več pravic. — V ogrskem državnem zboru gre razprava o volilni preosnovi srečno naprej, ker se člani opozicije razprav ne udeležujejo. — Angleška kraljeva dvojica namerava meseca maja obiskati našega cesarja.

— D n e 8. m a r c a: Prihodnja seja državnega zbora bo dne 8. aprila — V ogrskem državnem zboru se je danes sprejela volilna preosnova v 3. branju, in sicer neizpremenjena z vsemi krivicami, kakor je predlagala vlada. Prihodnji teden bo o njej razpravljala ogrska magnatska (gosposka) zbornica. Ogrskemu državnemu zboru je predložen tudi nov poslovni red, po katerem bo skoro vsaka obštrukcija onemogočena. — Delegacije se spomladi ne bodo sešle, ampak še-le jeseni. — Ruski car je povodom 300letnice Romanov pomilostil veliko število kaznjencev, posebno onih, ki so bili prognani v Sibirijo.

— D n e 9. m a r c a: Cesar je danes sprejel ogrskega ministrskega predsednika Lukača, ki mu je poročal o sprejetju nove volilne pravice na Ogrskem. Govori se, da misli grof Tisa kmalu odstopiti. — Na Dunaju, v nižjeavstrijskih mestih in na Češkem, so priredili socialni demokratje danes mnogo ženskih shodov, na katerih se je zahtevalo, da se naj tudi v Avstriji uvede volilna pravica za ženske. Čudno je, da je bilo na teh shodih več moških kot žensk. — Danes so se zaključile v Petrogradu z veliko slovesnostjo slavnosti 300letnice Romanov. — Kitajska se pridno oborožuje proti Rusiji. Časopisom je prepovedano poročati o gibanju vojaških čet. Tudi Japonci se pripravljajo za vse slučaje in stavijo nove bojne ladje.

— D n e 10. m a r c a: Prestolonaslednik Fran Ferdinand, ki se je s svojo soprogo mudil zadnje dni v Meranu na Tirolskem, je odpotoval na Dunaj. Z Dunaja se poda čez nekaj dni v Miramar pri Trstu, kjer bo ostal s svojo družino na velikonočnih počitnicah. Prestolonaslednik je popolnoma zdrav in so vse nasprotne vesti izmišljene. — Sv. Oče Pijx. so zadnji čas, kakor se je poročalo iz Rima, precej oboleli, a novejša poročila pravijo, da se jim je že na bolje obrnilo. — V Nemčiji so se danes začele slovesnosti na 100letni spomin zmage nad Napoleonom. Po vsej državi se vršijo velike slavnosti. Cesar Viljem je izdal na armado posebno povelje, v katerem slavi junake izza leta 1813. — V Mehiki se pojavljajo zopet veliki nemiri. Ustaši ropajo in požigajo po deželi. Severoameriške Združene države bodo poslale 8000 mož vojakov na mehikansko mejo.

Za korist in lepoto domačega kraja.

Okorno roko in slabo pero imam; zato se spravim s težavo k pisanju. A ker nimam v sebi polževe krvi, ampak človeško, ki mi začne hitro plati, če je kaj prijetnega, pa tudi če je kaj nerodnega v meni ali okoli mene, zato sem poiskal danes črnilnik, ki še k sreči ni čisto suh. Kaj mi je na srcu?

Naše občinske ceste so uboge tako, da že težko čakam postave, po kateri bode zapovedano vsakemu, da zavaruje sebe, pa tudi svojo živino. Letos je pa suha zima in upati je, da se ceste ob solnčnih straneh deloma osušijo. In ravno suha zima nam gre na roko pri dovažanju peska. O ja, hvala Bogu, za cesto bo morda dobro došla taka zima, za druge stvari pa še ne vemo. Imamo lep kup nakopanega peska, pa sam noče na cesto. Tu in tam se ga je že kdo usmilil in ga zapeljal na cesto, a že komaj čaka na plačilo iz občinske blagajne. Nisem takšen, da bi ne privoščil delavcu zaslužek, Bog mu ga blagoslovi v teh dragih časih, a ko se gre za skupen glagor, ko se gre za cesto, po kateri bode oni, ki dovaža pesek, sam vozil, bi človek pričakoval, da bode storil katerikrat tudi za božji „lon". Ali ni to lepo, da si pomagamo med seboj? Ko si pripravljamo cesto, si lajšamo vožnjo si spravljamo naprej delo, ki bi vsled slabe ceste zaostajalo. Kolikokrat se zgodi, da imamo suho krmo na vozu in se že od daleč obeta neprijetna ploha; kako si želimo, da bi spravili težko posušeno krmo po dobri cesti pod streho! Toda ta cesta! Marsikdo bi ne zaklel, ko vozi po popravljeni cesti. Torej že ljubezen do soseda in do živine te priganja, ljubi sosed, da rad pomagaš pri popravljanju ceste tudi zastonj. Kaj ti namreč pomaga, če vzameš na eni strani občinski denar, na drugi strani bo pa treba zvišati občinske doklade. Ali nimaš toliko gospodarskega smisla, da bi to preračunal? In ko zmanjka občinskega denarja, pa cesta še popravljena ne bo, kaj pa potem? Ali nas ne bo sram, pustiti napol storjeno delo, kakor če otroci kaj začnejo, potem pa pustijo. — „Pa zvišajmo doklade pri občini!" bo rekel kdo. Le pridi k seji in poslušaj! Kmalu boš utihnil s tem. — Samo za občinski denar ceste popravljati, pesek dovažati itd., zastonj pa nič storiti, je ravno tako, kakor z desno roko segati v levi žep, da daš potem v desni žep. Svoj denar, ki si ga dal občini pri dokladah, vzameš nazaj in nisi tako nič veliko storil v korist občine, v blagor domačega kraja. No, če bi ti pa bilo to vseeno, ali kaj storiš za domači kraj dobrega ali ne, potem ti pa ne morem drugega reči, kakor da si čudak. — Čudak ne pozna ljubezni do domovine, do domačije, vsak dobro misleč človek pa skrbi za čast in lepoto domačega kraja.

„Jaz sem pripravljen zastonj storiti, a zbadati se ne pustim od ljudi, ki nič ne storijo", mi reče drugi sosed. Bodi mož in ne boj se! Beseda vendar ni konj. Vsaka dobra reč ima sovražnike, in boljši ko je sad, več os pride naden. Takšen pergač, kritikač, sitnež, obsodi samega sebe, ko druge odvrača od dobre stvari, namesto da bi jih hvalil in vspodbujal. Zavest, da delaš za občni blagor, pa tudi za čast božjo, ker bodo dobri ljudje hvalili Boga za vse

dobro, ta zavest te naj povzdigne, dobri sosed, čez kvakanje takega sitneža. Bodi vesel, da si za dobro, pošteno stvar kaj pretrpel.

Ako se obregne v tebe star človek, ga pusti pri miru; zamudil je čas, ko bi ga bila morala srečati pamet. Ako pa se obregne v tebe mladenič, ga pouči, če se pusti, ako pa ne, se ga izogni kakor trdega kamena. Morebiti še kedaj spozna, kaj je pametno.

To se mi je zdelo potrebno povedati za občni blagor; naj sliši mladina tudi pravo besedo, ker že mora poslušati toliko bedastih besed. Volilec.

Občni zbor Slovenske kmečke zveze

se vrši na belo nedeljo, dne 30. marca ob 10. uri dopoldne v Mariboru. Vsi pristaši vabljeni!

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

16. nedelja: 6. postna (cvetna). Hilarij
17. pondeljek: Jedert, devica; Patricij, škof
18. torek: Ciril Jeruzalemski škof; Edvard
19. sreda: Sv. Jožef, ženin Device Marije.
20. veliki četrtek: Feliks in tovariši.
21. veliki petek: Benedikt, opat.
22. velika sobota: Benvenut.

* **Duhovniška vest.** Župnija Sv. Mihaela pri Šoštanju je podeljena vlč. g. duh. svetovalcu in župniku Josipu Attenederju na Polzeli.

* **Dva duhovnika umrla.** Na Murskem polju v Ljutomeru je zatisnil na veke oči slovenski pisatelj in župnik v pokoju gospod Peter Skuhala. Rojen je bil dne 21. junija 1847 v Ljutomeru, v mašnika posvečen dne 25. julija 1874. Služboval je kot pomožni duhovnik pri Sv. Miklavžu pri Slovenjgradcu, kot kaplan pri Sv. Miklavžu pri Ljutomeru, kot župni upravitelj v Središču in Veliki Nedelji. Leta 1895 je stopil v stalni pokoj. Kot župnik v pokoju je živel ves čas v Ljutomeru. Bil je mašnik nemškega viteškega reda. Njegov pogreb se je vršil v pon. 10. t. m. predpoldne. Širom Slovenije znanemu odličnemu slovenskemu pisatelju v murskem narečju bodi zemljica lahka! — Pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah je umrl župnik v pokoju gospod Franc Puntner v 78. letu svoje starosti. Rojen je bil leta 1835, v mašnika posvečen v Brixenu na Tirolskem dne 27. dec. 1858. Služboval je kot kaplan pri Sv. Trojici v Sl. gor., na slovenski župniji v Mariboru, kot župni upravitelj pri Sv. Trojici, kot kaplan pri Materi Božji v Mariboru, v Cirkovcah in od leta 1888 kot župnik pri Novištifti do leta 1906, ko je stopil v stalni pokoj. V pokoju je živel pri Sv. Trojici v Slov. gor. Naj v miru počiva!

* **Evharistični shod** bo letos na otoku Malta v Sredozemskem morju, južno od Italije, in sicer od 24. do 27. aprila.

Iz sodne službe. Sodni praktikant Tašner je prestavljen iz Maribora k okrožni sodniji v Bihač v Bosni.

* **Spremembe v politični službi.** Prestavljeni so: začasni okrajni komisar Josip Fašing iz Gradca k okrajnemu glavarstvu v Celju; namestniški koncept ni praktikant Franc Sedlmayr od okrajnega glavarstva v Slovenjem Gradcu k namestniji v Gradec; namestniški koncipist dr. F. Lajnšic iz Maribora k ptujskemu okrajnemu glavarstvu, nam. koncipist dr. Alfonz Wessely od slovenjegraškega k mariborskemu okrajnemu glavarstvu, in namestniški konceptni praktikant Egon Schrey pl. Redlwerth iz Maribora v Slov. Gradec.

* **Iz učiteljske službe.** Imenovani so: Začasna učitelja Jos. Wamlek v Laškem in Bogomir Zdolšek v Grižah za stalna učitelja na svojih mestih; učiteli M. Dobaj v Slovenjem Gradcu pa za učitelja na deški šoli v Gradcu.

* **Nezgoda ministra.** Ko se je dne 9. t. m. minister za notranje zadeve, baron Heinold peljal iz Dunaja proti ogrski meji na izlet, se je avtomobil blizu Mattersdorfa prevrnil in je baron Heinold dobil vsled steklenih črepinj 6 cm dolgo poškodbo na čelu, ki je lahka. Ministrovo stanje je povoljno.

* **Letošnji veliki manevri** se bodo vršili na Češkem. Vodil jih bo prestolonaslednik Franc Ferdinand. Udeležili se jih bodo sledeči kori: 8., 9., 1., 2. in 14. Odkar se cesar več ne udeležuje velikih manevrov, se isti ne imenujejo več „cesarski", ampak armadni manevri.

* **Goriški deželni zbor razpuščen.** Dunajski uradni list razglaša, da je goriški deželni zbor razpuščen in se bo začelo s pripravami za nove volitve. Razpust se je izvršil radi tega, ker radi nesporazumljenja med strankami deželni zbor ni prišel do dela. Najmočnejši stranki deželnega zbora sta Slovenska ljudska in italijanska katoliška.

* **Čuj, kmet!** Liberalci na Gorenjskem, posebno pa ljubljanski liberalni časnikarji, so hudo zamerili Slovenski ljudski stranki, ker so bili v mestnotržki skupini v volilnem imeniku vpisani tudi okoliški kmečki volilci. Liberalci so namreč, kakor smo že zadnjič poročali, pri nadomestni volitvi v deželni zbor v gorenjski mestni skupini grdo propadli. Svoj žolč radi propada izlivajo sedaj liberalci nad kmete. Pred volitvami imajo liberalci za kmeta strd, po volitvah bič. Toda obojno brez uspeha. Kmet ne gre več za liberalci.

* **To je preveč!** Brežiški finančni komisar Fišereder je prepovedal davčnim uradnikom v davkarijah slovenski odzdravljati. Če prinese slovenski kmet svoje trdo zaslužene vinarje v davkarijo, da lahko od njih Fišereder in drugi uradniki sploh živijo, in če vstopivši v urad lepo slovensko pozdravi, mora po Fišerederjevem ukazu uradnik takoj žaliti narodni čut slovenskega kmeta ter mu odzdraviti k večjemu v odurni nemščini. Ukaz je proti dobrim šegam in proti enakopravnosti vseh jezikov v uradu, vsled tega bodo tudi davčni uradniki vedeli, v koliko se jim je držati Fišerederjevih prepovedi. V brežiškem okraju se godijo sploh kaj čudne reči v območju oblasti pri okr. glavarstvu. To pa zaradi tega, ker se sedanji glavar za okraj premalo briga, k večjemu malo oživi, kadar je treba še kje nemškim preostankom v okraju priskočiti na pomoč. Ako bi bil okrajni glavar na svojem mestu in ne vedno na dopustih, bi Fišereder ne mogel streljati svojih nemških kozlov. Želimo okrajnemu glavarju vse dobro, pred vsem pa — modro polo.

Trgovci, obrtniki, pozor! Slovenska kmečka zveza bo za leto 1914 med svoje člane razdelila žepni koledar v nad 12.000 iztisih. Koledar bo imel tudi inserate. Ker bo koledar jako razširjen med našim kmečkim ljudstvom, bo inseriranje zelo vspešno. Cela stran bo merila 126 in 72 milimetrov. Inserat bo stal na celi strani 30 K, na pol strani 16 K, na četrt strani 8 K, na osminski strani 4 K. Trgovci in obrtniki, ki hočejo naročiti inserat v tem koledarju, naj se odločijo do dne 1. aprila t. l. Naročila na inserate sprejema tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

* **Vremenski preroki.** Ta teden ima 2 dneva, na katerih poskušajo vremenski preroki svojo modrost. Prvi je bil dan 40 mučenikov. O njem gre pregovor: Če na 40 mučenikov dan še zmrzuje, še 40 mrzlih noči prerokuje. In drug pregovor pravi: Če na 40 mučenikov ni lepo, tudi 40 dni potem ne bo. Ponedeljek je bil lep, torej bi to veljalo za prihodnjih 40 lepih dni. Tudi dan sv. Gregorja nam prerokuje: O sv. Gregorju lisjak gre pred duri; če slabo je vreme, nazaj več ne gre; je vreme lepo, gre za 14 dni domov.

* **Tržno poročilo.** Amerikanski bogataši so napravili kartel za prodajo živine in mesa. Svoj delokrog so raztegnili na večinoma vse amerikanske države in celo Avstralijo. Noben rep živine se ne bo poslal v Evropo brez dovoljenja teh bogatašev. Amerikanski živinorejec je izročen na milost in nemilost tem oderuhom. V Ameriki dobi živinorejec za svojo živino sramotno ceno, a bogati prekupci delajo milijonske dobičke pri prodaji živine. — Na dunajskem in graškem tržišču je sedaj cena goveji živini trdna. Pričakuje se, da bodo cene poskočile. Le pri prašičih se opaža nekoliko padanje cen. — Cena pesnemu semenu je letos proti lanski ceni padla za 10%. — Vsled ugodnega vremena, ki dobro upliva na setve, so cene žitu zopet splošno nekoliko padle. Ogrski mlinarji so sklenili, da radi padanja cen žitu za nekaj časa ustavijo mlenje, da s tem povzdignejo ceno moki. — Cena jabolkom je zopet padla. Oni sadjarji in trgovci, ki so čakali s prodajo, imajo občutno škodo. — Največja avstrijska družba lastnikov železnih rudnikov in tovarn „Alpine-Montangesellschaft" ima za drugo polovico l. 1912 nad 24 milijonov kron čistega dobička ter bo letos obrestovala svoje delnice s 26%. Kljub temu se železo pri nas leto za letom draži, med tem ko n. pr. v Nemčiji in na Angleškem cena železu pada.

Današnji številki so priložene priporočilne dopisnice tvrdke M. Tomec, veletrgovine s suknom, v Mnichovem Hradišti na Češkem. Priporočamo!

* **„O li", poz ri!** V nedeljo, 16 t m. ob četrt 11. dopoldne se vrši odborova seja „Podzveze Orlov" v vrtni dvorani pri „Belem volu" v Celju. Vsi odborniki se naj zanesljivo udeležijo seje.

* **Velike turške znage** bi se od nas prav gotovo nikdo ne razveselil, pač pa glavnega dobitka čistih 400.000 frankov, ki bo izžreban pri žrebanju turških srečk dne 1. aprila t. l. Kdor si hoče naročiti to izborno srečko, naj stori to po posredovanju „Slov. Straže" glasom današnjega zadevnega oglasa.

* **Občni zbor** Osrednje zadruge za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje v Mariboru, reg. zadr. z omejeno zavezo se vrši v pondeljek dne 14. aprila 1913 ob 10. uri dopoldne v prostorih Zadružne Zveze v Mariboru. Vsi člani ste vabljeni!

* **Kljub močnemu gnojenju s hlevskim gnojem** so bile žitne leti ne v polovici prejšnjega stoletja na mnogih poljih od leta do leta slabejše, primanjkovalo je potrebnega fosforno kislega gnojila. Danes se je po Tomaževi žlindri kmet rešil te skrbi.

Mariborski okraj.

m **Maribor.** Nameravano predavanje s skioptičnimi slikami o vojski na Balkanu se v nedeljo, dne 9. t. m. v mariborskem Narodnem Domu ni moglo vršiti, ker je g. predavatelj dr. Šarabon obolel. Predavanje se je vršilo v torek, dne 11. t. m., v dvorani delavskega društva. Slike, katerih je nad 150, so nam pojasnjevale zanimive boje balkanskih bratov, vojskovodje, kraje in mesta ter druge podrobnosti iz Balkana. Na splošno željo se „Balkanska vojska" ponovi v nedeljo, dne 16. t. m., ob 8. uri zvečer v dvorani delavskega društva, Flößergasse 4. Slovenci in Slovenke, pridite!

m **Maribor.** V ponedeljek, dne 10. t. m. so se pričele pri tukajšnjem okrožnem sodišču porotne obravnave. Prvi dan je bil obsojen 38letni Janez Reiter, delavec v Studencih, na 6 let težke ječe, ker je dne 16. januarja t. l. ubil svojo ženo Marijo Reiter. — V torek, dne 12. t. m. je stal pred porotniki 20letni F. Kocuvan iz Hvaletinceev, ker je dne 19. decembra 1912 v prepiru udaril posestnika Franca Perša z gorjačo s tako silo po glavi, da je ta čez nekaj ur nato umrl. Kocuvan je bil obsojen na 10 mesecev težke ječe.

m **Maribor.** Prestavljen je Andrej Krepek, c. kr. uradni sluga pri c. kr. finančnem okrajnem glavarstvu v Mariboru, k davkariji k Sv. Lenartu v Sl. goricah.

Nabori. Letošnji glavni nabor se bo vršil po sledečem redu: I. Maribor levi breg, na Pesnici, v gostilni Hoinig, prej Flucher: 1. Dne 18. aprila za občine: Dobrenja, Sv. Ilj, Kamnica, Sv. Jurij na Pesnici, Gradiška, Grušova, Sv. Križ, Jarenina. 2. Dne 19. aprila za občine: Sv. Jakob, Jelovec pri Kamnici, Janžev vrh, Kaniža, Karčovina, Leitersberg, Sv. Marjeta na Pesnici, Sv. Martin pri Vurbergu. 3. Dne 21. aprila za občine: Zgornja Sv. Kungota, Zgornji Duplek, Sv. Peter, Plač, Ploderšnica, Polička vas, Pesniški dvor, Ranča, Rošpoh, Slemen, Špičnik, Slatinski dol, Dragučova. 4. Dne 22. aprila za občine: Vrestenica, Spodnji Duplek, Vosek, Boč, Svičina, Vrtiče, Vukovski dol, Selnica ob Dravi, Selnica ob Muri, Ceršak, Ciglence, Cirknica. II. Maribor desni breg, v Račah, v gostilni Grizold: 1. Dne 25. aprila za občine: Vrhov dol, Studenci, Bistrica pri Lembahu, Bistrica p. Rušah, Fram, Gorica, Ješenca, Recenjak, Rače, Kumen, Lehen pri Ribnici, Lembah, Dogoše, Lobnica, Loka, Rogoza, Razvanje, Radvanje, Rudeč breg, Slivnica, Skoke, Tezno, Spodnje Hoče. 2. Dne 26. aprila za občine: Sv. Lovrenc nad Mariborom, Sv. Marjeta na Dravskem polju, Ruše, Morje, Šmiklavž, Orehova vas, Zgornje Hoče, Pohorje, Pekre, Pivola, Poberž, Podova, Ranče, Bohova, Činžat, Smolnik in Srkovci. III. V Slov. Bistrici, v gostilni Kac: 1. Dne 28. aprila za občine: Sv. Ana, Bukovec, Dežno, Frajham, Gabernik, Pekel, Hošnica, Hrastovec, Jel.-Makole, Kalše, Črešnjevci, Ogljenšak, Žabljek, Laporje, Lušečka vas, Sv. Martin na Pohorju. 2. Dne 29. aprila za občine: Modraže, Zgornja Bistrica, Zgornja Ložnica, Vrhloga, Zgornja Poljskava, Oselj, Pečke, Brezje, Poljčane, Pokoše, Pretrež, Ritosnoj, Šentovec, Kovača vas, Smerečno, Stanosko, Statenbreg. 3. Dne 30. aprila za občine: Stopno, Studenice, Tinje, Spodnja Ložnica, Spodnja Novavas, Spodnja Poljskava, Verhole, Slov. Bistrica, Cigonca, Vojtina. IV. Pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, v Aubelovi gostilni: 1. Dne 23. aprila za občine: Andrenci, Sv. Anton v Slov. goricah, Sv. Benedikt, Sv. Jurij v Slov. goricah, Gočova, Verjane, Sv. Trojica, Sv. Trije Kralji, Senarska, Jablanca, Kremberg, Ledinek, Sv. Lenart, Malna Ihova, Srednji Gasteraj, Zgornji Porčič, Zg. Ročica, Zgornji Žerjavci, Zgornja Veličina, Osek, Partinje, Ragoznica, Zamarkova. 2. Dne 24. aprila za občine: Žikarci, Šetarova-Radehova, Žitanci, Žitce, Selce, Smolnici, Župetinci, Drvanja, Trotkova Čagona, Sp. Porčič, Čermlenšak, Spodnji Gasteraj, Spodnji Žerjavci, Sbodnja Veličina, Zimnica, Biš, Brengova, Korena, Cogetinci. Nabor se prične vsak dan ob 8. storu. K naboru morajo priti naborni zavezanci vsen uri zjutraj; naborni zavezanci pa se imajo radi porazdelitve sniti ob 7. uri zjutraj v nabornem protreh starostnih vrst (letnikov), to so tisti, ki so rojeni v letih 1890, 1891 in 1892, ter občinski predstojniki dotičnih občin, ki imajo skupno privesti svoje naborne zavezance. Proti onim, kateri ne pridejo k naboru, ne da bi se zadostno opravičili, se bo kazensko postopalo po § 65 vojnega zakona.

m **Jarenina.** Akoravno je sedaj post, čas miru, vendar se naši mladi prav živahno gibljejo. Vsako nedeljo popoldne pridno berejo časnike v Bralnem društvu in si izposojujejo knjige. Dekliška zveza pa ima vsakokrat po večernicah vajo, da se pripravijo na igro šdejanko „Nežka z Bleda", ki jo uprizorijo po Veliki noči. Tudi volitve imamo letos, kar v štirih občinah naenkrat. Potem naj pa še kdo poreče, da spimo.

m **Št. Ilj** v Slov. gor. Kmetijska podružnica sporoča vsem svojim udom, kateri so si pri podružnici cepljene trte, drevesca, sadna in gozdna, naročili, da se bo razdelitev taistih vršila v ponedeljek, dne 17. marca t. l. v dvorani Janeza Polak. Oddajalo se bo samo proti takojšnjemu plačilu. Sto lepih mladih črešnjevih drevesc najboljših vrst bo podružnica pri tej priložnosti zastonj razdelila. Začetek ob 8. uri zjutraj.

m **Sv. Ana** v Slov. gor. Dne 23. februarja smo spremili k zadnjemu počitku učiteljsko vdovo gospo Filomeno Seyfried, poštarico. Bila je blaga in dobra in od vsakega spoštovana in priljubljena; zlasti je storila mnogo dobrega revežem in bolnikom, in največkrat tako, da levica ni vedela, kaj da desnica, za kar jej bodi večni Sodnik obilen plačnik. Kako da so jo farani čislali in spoštovali, so pokazali s tem, da ni bilo skoro hiše v fari, od katere bi je ne šel kedo poškropit in jo spremljat k zadnjemu počitku. S svojim čednostnim življenjem je dajala lep vzgled otrokom in vsem drugim. N. v m. p.! — Mimo te hiše žalosti se je pomikala 8 dni pozneje, dne 2. marca, zopet dolga procesija, in sicer iz Zg. Ročice. Na prvi pogled je bilo videti, da spremlja k zadnjemu počitku priljubljeno osebo. Spremili smo g. Jožefa Elec, p. d. Bajnko. Županoval je rajni več dob v imenovani občini ter užival vsled svoje miroljubnosti, človekoljubnosti in vsled svojega blagega srca splošno spoštovanje in ljubezen, kar so pokazali tudi zastopniki okrajnega zastopa od Sv. Lenarta. N. v m. p.!

m **Slivnica** pri Mariboru. Dne 7. t. m. smo pokopali mlado življenje, nadebudnega, pridnega, nadarjenega dijaka-sedmošolca Josipa Rudolfa. Sprevod je bil tak, kakoršnega Slivnica še ni videla. Vodil ga je č. g. dr. Medved v spremstvu domačih gospodov

13 MRZ 1913
10 h 10 Pfm
Beilagen

St. 11. Maribor, dne 13. marca 913 Tečaj XLVI

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge inozemske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta štev. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 12 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Današnja številka obsega 8 strani

Ali ste že obnovili naročnino?

Ali dela obstrukcija škodo?

Skozi 3 leta že butajo vsi nasprotniki slovenske kmečke stranke s svojimi glavami ob obštrukcijo njenih deželnih poslancev, pišejo članke proti njej, prirejajo zborovanja, izdajajo knjižice, pretijo z razpustom deželnega zbora: toda vse zaman. Kmečki volilci stojijo zvesto in trdno za svojimi poslanci, zato se tudi slovenski deželni poslanci niti za peď ne pomaknejo s svojega stališča, ki so ga zavzeli ob začetku obštrukcije.

Že od prvega hipa obštrukcije je slovenska kmečka stranka javno in odkrito izjavljala, da bo ljudstvu treba v tem boju za enakopravnost v deželi prinašati tudi žrtev na gospodarskem polju. Toda nihče ni mislil takrat, da bodo te žrtve tako majhne in na drugi strani dobre posledice slovenske obštrukcije tako velike, kakor so v istini postale.

Ako bi slovenske obštrukcije ne bilo, bi davkoplačevalci celi deželi sedaj že tretje leto plačevali zvišane deželne doklade. Sedaj plačujemo: od zemljiškega, hišno-razredniega, hišno-najemninskega davka po 50 od sto, od obrti 56 od sto. Že za leto 1910 so se nameravali zvišati deželni davki, oziroma deželne doklade. Na pivo bi se zvišal davek za 2 K od hl, vse druge doklade bi se zvišale vsaj za 15 od sto. Vsako leto - torej sedaj že skozi 3 leta — bi plačevali davkoplačevalci približno 3 milijone več deželnih davkov, kakor jih plačujejo sedaj. Tudi slovenski davkoplačevalci bi morali vplačevati zvišane doklade. Toda kaj bi dobili za to? Brezobrestna posojila so jim nemški mogočneži hoteli ustaviti, niti podpor za bedo in požare niso hoteli dovoljevati, o regulacijah rek niso hoteli nič slišati, sebi so nameravali zidati 5 novih meščanskih šol, Slovencem nobene, itd. itd. A vkljub temu se še najdejo celo slovenski listi in možje, ki imajo drzno čelo, razširjati med ljudstvom grdo laž, da obštrukcija slovenskim davkoplačevalcem dela le škodo, in ki vsled tega z lepim in grdim nagovarjajo naše poslance, naj gredo zopet v Gradec, Nemcem delat tlako.

Ko se je šlo za to, da ustavijo slovenski poslanci obštrukcijo za leto 1912, se jim je proti koncu pogajanj razodelo, da želi nemška večina tudi učiteljem dati nove plače in da se bodo morale vsled tega zvišati doklade za 25—30%. Naši poslanci so kmalu, ko so to zaslišali, pobrali svoje klobuke ter se odpeljali na Slovenski Štajer. Četudi še slovenski kmečki poslanci do danes niso zavzeli stališča niti za, niti proti učiteljskim plačam, akoprav so učitelji po svoji veliki večini njihovi najbolj strastni in grdo zagrizeni sovražniki, vendar je bilo izključeno, da bi kedaj mogli dovoliti v to, da narastejo deželne doklade na 80 do 90%. Liberalci vseh vrst, napredni in slogaški, ter nemškutarji, pa tega ne smatrajo za škodo, ako bi naše ljudstvo vzdihovalo pod neznansko visokimi dokladami. Le to se jim zdi škoda, ako Nemci v naši deželi ne morejo neovirano gospodariti, za ljudstvo nimajo ne razuma ne srca.

Nemški poslanci, o katerih se ne more reči, da bi bili z modrostjo in dalekovidnostjo preobilno obdarovani, letos sami uvidevajo, kako neumnost bi bili storili, ako bi se bile že za lansko leto tako visoko zvišale deželne doklade. Kajti letos dela tudi država nove davke, od katerih bodo tudi dežele dobile svoj delež, in po sedanjih načrtih — zbornica še nove davčne postave ni sklenila — bo štajerska dežela prejemala od države letno približno 2 milijona. To bi se na krmilu stoječi nemški mogotci našim poslancem smejali, ako bi jim bili že lani napolnili deželne blagajne, a letos bi še država prispevala 2 milijončka. Deželne blagajne bi bile za kratek čas prenapolnjene, toda kdo si upa trditi., razven neslavne trojice: „Nar. List", „Sloga" in „Štajerc", da bi imel Slovenski Štajer od tega posebnih korist ? Slovenec bi dajal državi večje davke, deželi večje doklade, zraven pa prosjačil za vsako drobtinico z mize bogatega nemškega gospoda ter stradal.

Slovenska obštrukcija je ohranila mnogo milijonov v žepih štajerskega ljudstva, slovenskega in nemškega. To se ne da utajiti niti s knjižicami niti z govori, to stoji pribito v zgodovini štajerske dežele.

Na Balkanu.

Janina je padla. Grki se radujejo, ker se jim je prvim posrečilo, vzeti trdnjavo, ki se je še branila. Odrin in Skader pa sta še vedno v turških rokah. Zavzetje Janine je povišalo Grkom ugled njihove armade pred celim svetom, zato je njihova prekipevajoča radost razumljiva. A padec Janine bo imel tudi za vso balkansko zvezo ugodne posledice. Čeravno Italija ne bo tega vesela, vendar se bo morala Janina sedaj pripoznati Grkom in ž njo tudi precejšen del epirskega ozemlja. S tem postanejo Grki važen in močen činitelj v Sredozemskem morju, česar se je Italija bala že od vsega početka balkanske vojske. Kajti Italija je delala radi tega za kolikor mogoče veliko Albanijo, da bi tem več epirske zemlje odkrhnila Grški, dočim dela Avstrija za veliko Albanijo, da ne postaneta Črna gora in Srbija preveliki. Toda sedaj ko imajo Grki Janino, bodo Bolgari in Črnogorci še s tem večjo odločnostjo in tudi opravičenostjo zahtevali Odrin, oziroma Skader.

Balkanska zveza še ni uradno odgovorila na ponudbo velesil, da se začnejo s Turki zopet mirovna pogajanja. Njeni pogoji so že znani, pod katerimi bi bila voljna, se pogajati za mir. Turčija bi že v naprej morala privoliti v najvažnejše zahteve balkanskih zaveznikov. Gotovo se vršijo sedaj o tem tajna pogajanja. Balkanska zveza noče zopet mirovnih pogajanj, katera bi Turki izrabili, da se še bolj pripravijo za nadaljevanje vojske kakor zadnjič. Upati je, da se bodo Turki prej ali slej vendar-le udali, kajti nezadovoljnost s sedanjo turško vlado postaja med ljudstvom vsak dan večja.

Med Rusijo in Avstrijo sporazumljenje še ni tako daleč dozorelo, da bi se že začelo razoroževanje, čeprav se je to pričakovalo že za dne 6. t. m. Tudi o pogajanjih med Bolgari in Rumuni ni slišati o nobenem napredku.

Z bolgarskega in črnogorskega bojišča se poroča le o manj pomenljivih dogodkih.

Janina padla.

Grki imajo v boju balkanskih narodov s Turki posebno srečo. Zasedli so že celo vrsto turških otokov v Egejskem morju, polastili se važnega mesta Soluna in velikega dela evropske Turčije. Prizadjali so Turkom tudi občutno škodo na morju, ko so jim potopili in poškodovali več ladij. Dne 5. marca pa se je grška armada še polastila močno utrjenega mesta Janina v Epiru. Več mesecev so grške čete oblegale to trdnjavo, a pretečeno sredo, dne 5. t. m., se je posrečilo grškemu prestolonasledniku Konštantinu, da je zasedel to važno mesto. Sedaj bodo prodirali dalje v Epir ter se polastili krajev, ki so bili namenjeni Albaniji. Italija je vsled tega vznemirjena.

Zadnji boji za Janino.

Glavni poveljnik grške armade, prestolonaslednik Konštantin, je v sredo, dne 5. t. m. zgodaj v jutro zapovedal splošni napad na mesto. Grki so večji del svojih čet premaknili na levo krilo in so s tem Turke nenadoma preslepili. Turki so bili namreč mnenja, da se bo glavni naskok izvršil na desnem krilu in so imeli vsled tega tudi tam razvrščene skoro vse svoje moči. Da bi Turki ne opazili premikanja grških čet na levo stran, je princ Konštantin zapovedal v torek grškemu topništvu, da mora neprenehoma obstreljevati mesto in utrdbe. Samo na najvažnejšo predmestno utrdbo Bizani so izstrelili Grki 30.000 strelov. Grški topničarji so merili tako dobro, da so uničili vseh 6 tamošnjih velikih baterij. Enako je bilo tudi z drugimi utrdbami. Prestolonaslednik in generalni štab so z nekega griča v neposredni bližini bojišča opazovali uspeli grških topov. Grški topovi so grmeli celo noč od torka na sredo brez presledka. Grške čete, posebno one na levem krilu, so prodirale vedno dalje in dalje proti mestu. V sredo zjutraj, ko se je zdanilo, je napravilo grško levo krilo na Turke silovit naskok. Turke je ta močen naval z nepričakovane strani iznenadil in so začeli bežati na vseh straneh v velikem neredu proti Janini. Ob 3. uri popoldne je postal beg Turkov splošen. Bežali so z vseh višin v janinske nižave, pustivši za seboj vse: ranjence, strelivo, topove in drugo vojno robo. Grozen strah se je polastil turških čet. Posamezni častniki so poskušali ustaviti svoje oddelke, a ves trud je bil zastonj. Beg Turkov je trajal do pozne noči. Grki so s težkimi topovi iz zavzetih višin streljali na bežeče Turke. Na utrdbi Sv. Nikolaja so zajeli Grki 4 častnike in 110 turških vojakov. Grki so zasledovali Turke do predmestja Delussi ter so neprestano sipali v bežeče vrste ogenj iz topov in pušk. Ko so razobesili Grki na utrdbi Bizani grško zastavo, se je polastilo grškega vojaštva nepopisno navdušenje. V Janini je nastala strašna zmešnjava. Moštvo kakor častniki so tavali kakor brez glave sem in tje. Turški poveljnik Esad-paša se je v tem obupnem položaju odločil, da preda Janino Grkom.

Janina se uda.

Esad-paša, ki se je dozdaj pokazal kot junaškega branilca izročene mu trdnjave, je poslal dne 5. marca grškemu prestolonasledniku Konštantinu poročilo, da se hoče udati. Turško odposlanstvo, v katerem je bil tudi janinski nadškof, je prestolonasledniku izjavilo, da je položaj v Janini za turško armado tak, da ni druge rešitve nego predaja. Prestolonaslednik je ponudbo Turkov sprejel, na kar so grške čete korakale v mesto. Esad-paša je predajni zapisnik podpisal, po katerem se uda turški poveljnik z vso posadko. 33.000 mož s častniki vred postanejo vojni vjetniki. Orožje, topovi in vse vojno gradivo se izroči Grkom. Ko je bil podpisan zapisnik o predaji Janine, je bil imenovan general Souco za mestnega oblastnika. Nastopil je tudi takoj svojo službo in odredil vse potrebno za varnost prebivalstva. Na vladni palači so razobesili grško zastavo, ki jo je bil blagoslovil janinski nadškof. Prestolonaslednik Konštantin je izdal nujno povelje, da se naj v vsakem oziru skrbi za življenske potrebe prebivalcev.

Veselje Grkov.

Ko so grške čete zmagonosno korakale v Janino, so vojaki in janinsko grško ljudstvo klicalo, polno veselega navdušenja: „Hristos egerthe!" (Kristus je vstal!) — Kralj Jurij je poslal ministrskemu predsedniku Venizelosu brzojavno čestitko sledeče vsebine: „Bodi Bog zahvaljen, da je naša hrabra armada dosegla novo zmago. Globoko ginjen čestitam ob tej priliki vladi in sem ponosen na slavo svojega naroda."

Po vsej Grški je ljudstvo veselja vriskalo nad zavzetjem Janine. Po vseh cerkvah so se darovale zahvalne službe božje, zvonilo se je z zvonovi. Ko se je v Solunu in v Atenah izvedelo za zmago, so izstrelili iz topov 101 strel. Vojaške godbe so igrale po mestnih ulicah narodno himno in vesele koračnice.

V seji grške zbornice dne 7. januarja t. l. je ministrski predsednik Venizelos prebral brzojavko prestolonaslednikovo o zavzetju Janine in bil vsak čas od navdušenih vsklikov poslancev in galerije prekinjen. Med sejo je došla v Atene nova prestolonaslednikova brzojavka, ki naznanja pogoje predaje. Oglasili so se vsi vodje opozicije ter čestitali prestolonasledniku in armadi. Predsednik je poslal prestolonasledniku brzojavno čestitko. Po koncu seje so se ministri, vsi poslanci, tudi opozicionalni, spremljani od velike množice, podali v prestolno cerkev, kjer se je opravila slovesna služba božja. Dne 8. t. m. zvečer je bilo mesto razsvetljeno.

Grške in turške izgube.

Izgube so na obeh straneh velikanske. Boji so trajali zadnji čas 8 dni in 9 noči. Grška oblegovalna armada je štela 70.000 mož. Dokler je poveljeval tej armadi general Sapuncakis, niso prišli Grki nikamor naprej, ko pa je prevzel poveljstvo oblegovalnih čet prestolonaslednik sam, so Grki zlomili moč turške sile v Janini. Izgube Grkov so velikanske. V enem tednu je n. pr. ena sama divizija izgubila 1200 mož. Ker so bile posamezne utrdbe zavarovane z bodečimi žičnatimi ograjami, so trpele grške čete prve dni mnogo izgub. Polk prostovoljcev iz Krete je pri nekem nočnem naskoku izgubil med žičnimi ograjami 200 mož. Skupno se računa, da znašajo grške izgube izza zadnjih bojev najmanj 6 do 8 tisoč mož. Seveda so izgube na turški strani še večje. Bojno polje, po katerem so hitele grške čete za bežečimi Turki, je bilo nakupičeno mrtvih in ranjenih turških vojakov. Največjo izgubo trpijo Turki, ker je vsa turška janinska armada z generalnim štabom in častniki vred v grškem vjetništvu. Grkom je padlo v roke čez 150 topov, od katerih jih je bilo samo na predmestnih utrdbah okrog 100. Vsa zaloga streliva in vojnega gradiva je prešla v last Grkov.

Janina izdana?

Nemški listi prinašajo vesti, da se je Janina iz lastnega nagiba, ne pa prisiljena vsled grških napadov, udala. Mladoturki so se baje dogovorili z grškim najvišjim škofom (patrijarhom) v Carigradu, da izdajo Janino. Nato je dobil turški poveljnik Janine, Esadpaša, naročilo, da izroči trdnjavo Grkom. Zakaj bi se to zgodilo, iz nemških poročil ni prav razvidno. Treba bo torej počakati, da se od drugih, bolj verjetnih strani, zadeva razjasni.

Janina.

Mesto Janina leži na južnem delu Albanije, kakih 20 km od zahodne grške meje, ter je najvažnejše mesto v prej turški pokrajini Epir, katere gospodarji bodo sedaj Grki. Lega mesta je zelo lepa in slikovita. Mesto leži v prijetni dolinici med rodovitnimi griči in jezerom enakega imena. Malokatero grško mesto se more glede lepote okolice meriti z Janino. Mesto ima zelo staroslavno zgodovino. Janino je sezidal bicantinski cesar Janez Kommenos. Mesto je prestalo mnogo hudih bojev. Najprvo so mesto večinoma porušili divji Normani. Ko je zavladal na Srbskem car Dušan Silni, so se polastili Srbi tudi lepe Janine, a je niso imeli dolgo v svoji lasti. Leta 1442 so po hudem boju Turki zasedli Janino. Celih 471 let je ječala Janina pod gospodstvom mohamedanov. Leta 1788 je turški poveljnik Ali-paša odpovedal zvestobo sultanu ter se je proglasil za vladarja Janine in njenega okrožja. L. 1820 je poslal sultan močno armado nad Ali-pašo, kateri se je za janinskimi utrdbami celi 2 leti krepko branil proti sovražnim napadom. L. 1822 se je Ali-paša moral udati, ker je zmanjkalo živeža. Janina šteje 25.000 prebivalcev, ki so večinoma grške narodnosti. V mestu je tudi večje število Židov. Čeravno je bila Janina v turški oblasti, vendar se je grški življ v mestu zadnja 10letja močno širil. Nastale so v mestu večinoma same grške trgovine, grške šole in cerkve. V šolah se je mladini vcepljal v srce grški narodni duh. Denarna moč je bila pa sploh v rokah bogatih grških trgovcev. S podrobnim delom so si Grki pripravili pot za zavzetje mesta.

Odrin.

V vojaških krogih vlada mnenje, da je Odrin tako izborno utrjen, da ga je z navadnim obstreljevanjem težko spraviti do konca. Le splošen naskok bi kaj izdal, toda ta stane velikansko število vojaških življenj. Teh pa Bolgari nočejo darovati, v čemer imajo popolnoma prav. Njihov načrt je, da Odrin izstradajo ali da ga dobijo pri mirovnih pogajanjih. Zato ga imajo obkoljenega ter ga dan za dnevom obstreljujejo, da izmučijo turško posadko. Te dni je imelo bolgarsko obstreljevanje zopet majhen uspeh.

Bolgari so se po ljutem boju polastili odrinske utrdbe Heitan-Tarla, pri čemer je bilo vjetih 400 turških vojakov in 20 častnikov. Turki so poizkuslil utrdbo Bolgarom zopet iztrgati, toda Bolgare je njihova artilerija tako dobro varovala, da so bili turški napori zastonj. 200 turških vojakov je hotelo uteči k Bolgarom in so se pripravljali, da se udajo, a so ostali turški vojaki začeli na-nje streljati tako, da ni noben ubežnik dosegel bolgarskega tabora.

Pri Čataldči vlada popolen mir; iz Galipolskega polotoka se poroča le, da se vršijo majhni spopadi med Turki in Bolgari ter da so tudi bolgarski zraloplovi pridno na delu. Nek bolgarski zrakoplovec je priplul nad Bulair, vrgel bombo, ki pa ni povzročila nobene škode.

Skader.

Črnogorski diplomatje delajo pri vladah velesil z vso vnemo, da se jim prizna pri mirovnih pogajanjih Skader, tudi ako ga do istega časa ne zavzamejo. Med tem pa tudi njihove čete pred Skadrom ne mirujejo. Dne 9. t. m. zjutraj se je vnel med dvema črnogorskima četama in med turško četo, ki je s pomočjo desnokrilne artilerije izpadla iz Brdice, da si preskrbi živeža, hud boj. Črnogorci so po 5urnem hrudem boju potisnili Turke nazaj in zajeli 23 turških vojakov in pušk. Turške izgube so bile znatne.

Kaj je z rezervisti?

Albansko vprašanje še vedno dela nešteto preglavic evropskim vladam. Noče napredovati. Vlade so privolile, da se ustanovi Albanija, toda o podrobnostih, kje naj bodo meje, kdo naj vlada, kdo prevzame varstvo nad novo državico, še vedno ni nobenega sporazumljenja. To bo tudi vzrok, da se Avstrija in Rusija še vedno ne moreta sporazumeti, kedaj naj pošljeta rezerviste ob avstrijsko-ruski meji domov. Vendar se pogajanja za sporazumljenje nadaljujejo.

Junaški polk.

Bolgarski časniki priobčujejo ta-le zanimiv popis: Spominjam se hrabrega 31. Silisterskega polka, s katerim sem bil v tesni zvezi. Ko sem prvikrat dospel v njegovo sredino, bila je temna, nepregledna noč. Dež je lil neprenehoma kakor iz vedra. Svetilke na postaji so brlele slabo. Okoli vagonov so stale cele gruče vojakov. Tanki žvižgi lokomotive motijo od časa do časa nočno tihoto. A ti možje od 31. Silistrskega polka stoje mirni, ravnodušni, stiskajoč puške k sebi, na dežju in globoko v blatu, čakajoč povelja, da vstopijo v vagone. Mine ura za uro. Jaz jih opazujem iz svojega zavetja. Veselim se bolgarskih vojakov in njihove discipline. Ne sliši se nikakoršnega godrnjanja ali izraza nevolje. Med njimi se nahajajo tudi izobraženi možje: učitelji, trgovci, obrtniki, katere je oblekla mobilizacija v vojaško suknjo. Naposled se izda toliko zaželjena zapoved. Množica vojaštva napolni odprte živinske vagone. Natlačeni so eden do drugega, izpostavljeni dežju celo noč in sledeči dan. Tudi sedaj se ne sliši nikakoršnega pritoževanja in godrnjanja. Dospemo do postaje, kjer je imel polk izstopiti. Brzo se postavijo vojaki v te vrste. Poveljnik jih prešteje. Opazujem jih skozi okno kupeja, kako junaški s povzdignjeno glavo korakajo proti Srednji Gori . . .

Dne 22. oktobra so se bili junaški boji okoli Lorengrada in Seliola. Meni je bilo dano povelje, naj izročim neko zapoved brigadi, katera se je bojevala pri Seliolu. Približujem se bojnemu polju. Konj ovoha kri in prične hrskati. Sovražnikove granate trče okoli mene. Krogle brenče mimo ušes. V trenotku se pojavi v mojem umu misel na 31. polk. Videl sem to številko vrhu ramen ranjencev in ubitih. Videl sem Silistrance, kako hrabro so se zagnali „na nož". Vedno s krotkim nasmehom! . . . Zapoved, katero sem jim izročil za nastop, so sprejeli z velikim veseljem. Odšli so vsi junaški sovražniku nasproti, od koder se jih mogoče vrne samo mali del . . . Sedeč na konju, spremljam s tužnim pogledom ta hrabri polk. — Došli so dnevi, v katerih so se bolgarski vojaki okoli Lüle-Burgasa in Bunar-Hisarja borili na nož in si tako spletli venec slave. Borili so se in umirali hrabrejše od Špartancev. Z visočine Kara-agača opazujem na novo z otrplim srcem priljubljeni, junaški 31. polk. Ta se zažene hrabro kakor lev na Turke. S svojimi železnimi prsi odbijajo Silistranci nasproten napad. Oni lete čez mrtvece med kroglami kakor orli naprej! Junaki padajo, tovariši se maščujejo, no . . . tudi oni so posekani. Tam, kjer se je prej boril ta junaški polk, leže sedaj kupi mrtvecev. Smrt obkrožuje s široko razprostrtimi krili ta junaški polk . . . Poveljnik gleda skupno z menoj to ogromno moč. Jaz vidim, kako se mu oči iskre. Zadostuje mi, kar sem slišal iz njegovih napol odprtih ust, šepetati „junaki".

Noč pokrije s svojim temnim plaščem bojno polje. Strel potihne, boj preneha. General mi da povelje, da odidem k poveljniku 31. polka, ter mu izročim njegovo zahvalo in zapoved, naj pelje moštvo k počitku. Pognal sem konja v dir, da čim prej sporočim radostno vest. Zopet sem videl ljubljene vojake; sedaj so ležali večinoma vsi na zemlji, razstreljeni od turških krogelj. Na istem mestu, kjer se je prej nahajal 31. Silisterski polk, našel sem samo malo število živih vojakov. Vsi so molčali, nobeden se ni pritoževal! . . . Par sto korakov proč od teh, je bil polkov poveljnik. Podam se k njemu. Stari polkovnik sedi na malem bobnu, iz oči mu kapljajo solze, močijo mu prsi in rose zemljo . . . Ustavim se. Nisem se ga upal motiti v tem svetem premišljevanju. Naposled se mu približam. „Gospod polkovnik, general se Vam zahvaljuje za pokazano hrabrost. On mi zapoveduje, naj Vam naznanim, da popeljete Vaš polk k počitku." — Stari polkovnik, ves izmučen vsled žalosti, povzdigne svoje oči. Oči solzne, pogled moten. Počasi okroži z roko na okoli in izpregovori s komaj slišnim glasom: „K o g a n a j p o v e d e m k p o č i t k u? S a j s o ž e s k o r a j v s i l e g l i — k v e č n e m u p o č i t k u, . . ."

Politični ogled.

— D n e 5. m a r c a: Listi poročajo, da se prične prihodnje dni z razoroževanjem (demobilizacijo) na avstrijski kakor na ruski strani. Najprvo se odpustijo vse straže pri mostovih in železniških predorih. Avstrija bo odpustila domov 30.000 vojakov, enako število tudi Rusija. — Ogrski državni zbor nadaljuje razpravo o volilni preosnovi. Socialni demokratje so z nameravanim štrajkom doživeli veliko blamažo (sramoto). Vse se jim smeje. Prej so se delali korajžne, ko pa bi bili morali svojo korajžo dejanski pokazati, so vrgli puško v koruzo. — Velevlasti zopet posredujejo v dosego miru med Turčijo in balkanskimi državami. — Kitajska država je najela v Avstriji 7½ milijona kron posojila za nakup orožja.

— D n e 6. m a r c a: Danes je imel državni zbor zopet sejo. Razpravljalo se je v prvem čitanju o novem krošnjarskem zakonu, ker tozadevni zakon, ki ga je sklenil državni zbor leta 1907, ni dobil cesarjevega potrjenja, ker so nasprotovali Ogri. Po tem načrtu so zavarovane krošnjarjem stare pravice v za to določenih okrajih. Zbornica je odkazala krošnjarsko predlogo obrtnemu odseku. Socialni demokratje so stavili predlog, naj se pozove vlado, da odpusti vse odpoklicano vojaštvo. Seveda je ta zahteva v sedanjih resnih časih le udarec v vodo, ker odpoklicanje ni odvisno od državnega zbora, ampak od zunanjih razmer. Socialni demokratje so hoteli s tem odvrniti pozornost na štrajk, ki se jim je na Ogrskem tako temeljito pokazil. Seveda je bil predlog socijev zavržen. — Na Ruskem so se danes pričele velike jubilejne slavnosti 300letnice Romanov. V Petrogradu je ob 8. uri zjutraj 21 strelov iz topov naznanilo pričetek jubilejnih slavnosti. Pred cesarsko palačo je nepregledna množica ljudstva carja, ki je šel v cerkev k zahvalni službi božji, viharno pozdravila.

— D n e 7. m a r c a: V državnem zboru je bila danes na vrsti predloga, kedaj se naj zapirajo trgovine. Razprava se ni končala, ker je šel z današnjo sejo državni zbor na velikonočne počitnice. — Poljsko-rusinska spravna pogajanja so prešla v ugoden tir. Rusini dobijo izmed 226 mandatov za gališki deželni zbor 62 mandatov ter bodo s tem močna stranka v deželnem zboru. Dne 17. t. m. se sestane gališki volilni odsek, dne 18. t. m. pa že gališki deželni zbor, ki bo skušal rešiti volilno preosnovo, katera bo dala Rusinom malo več pravic. — V ogrskem državnem zboru gre razprava o volilni preosnovi srečno naprej, ker se člani opozicije razprav ne udeležujejo. — Angleška kraljeva dvojica namerava meseca maja obiskati našega cesarja.

— D n e 8. m a r c a: Prihodnja seja državnega zbora bo dne 8. aprila — V ogrskem državnem zboru se je danes sprejela volilna preosnova v 3. branju, in sicer neizpremenjena z vsemi krivicami, kakor je predlagala vlada. Prihodnji teden bo o njej razpravljala ogrska magnatska (gosposka) zbornica. Ogrskemu državnemu zboru je predložen tudi nov poslovni red, po katerem bo skoro vsaka obštrukcija onemogočena. — Delegacije se spomladi ne bodo sešle, ampak še-le jeseni. — Ruski car je povodom 300letnice Romanov pomilostil veliko število kaznjencev, posebno onih, ki so bili prognani v Sibirijo.

— D n e 9. m a r c a: Cesar je danes sprejel ogrskega ministrskega predsednika Lukača, ki mu je poročal o sprejetju nove volilne pravice na Ogrskem. Govori se, da misli grof Tisa kmalu odstopiti. — Na Dunaju, v nižjeavstrijskih mestih in na Češkem, so priredili socialni demokratje danes mnogo ženskih shodov, na katerih se je zahtevalo, da se naj tudi v Avstriji uvede volilna pravica za ženske. Čudno je, da je bilo na teh shodih več moških kot žensk. — Danes so se zaključile v Petrogradu z veliko slovesnostjo slavnosti 300letnice Romanov. — Kitajska se pridno oborožuje proti Rusiji. Časopisom je prepovedano poročati o gibanju vojaških čet. Tudi Japonci se pripravljajo za vse slučaje in stavijo nove bojne ladje.

— D n e 10. m a r c a: Prestolonaslednik Fran Ferdinand, ki se je s svojo soprogo mudil zadnje dni v Meranu na Tirolskem, je odpotoval na Dunaj. Z Dunaja se poda čez nekaj dni v Miramar pri Trstu, kjer bo ostal s svojo družino na velikonočnih počitnicah. Prestolonaslednik je popolnoma zdrav in so vse nasprotne vesti izmišljene. — Sv. Oče Pijx. so zadnji čas, kakor se je poročalo iz Rima, precej oboleli, a novejša poročila pravijo, da se jim je že na bolje obrnilo. — V Nemčiji so se danes začele slovesnosti na 100letni spomin zmage nad Napoleonom. Po vsej državi se vršijo velike slavnosti. Cesar Viljem je izdal na armado posebno povelje, v katerem slavi junake izza leta 1813. — V Mehiki se pojavljajo zopet veliki nemiri. Ustaši ropajo in požigajo po deželi. Severoameriške Združene države bodo poslale 8000 mož vojakov na mehikansko mejo.

Za korist in lepoto domačega kraja.

Okorno roko in slabo pero imam; zato se spravim s težavo k pisanju. A ker nimam v sebi polževe krvi, ampak človeško, ki mi začne hitro plati, če je kaj prijetnega, pa tudi če je kaj nerodnega v meni ali okoli mene, zato sem poiskal danes črnilnik, ki še k sreči ni čisto suh. Kaj mi je na srcu?

Naše občinske ceste so uboge tako, da že težko čakam postave, po kateri bode zapovedano vsakemu, da zavaruje sebe, pa tudi svojo živino. Letos je pa suha zima in upati je, da se ceste ob solnčnih straneh deloma osušijo. In ravno suha zima nam gre na roko pri dovažanju peska. O ja, hvala Bogu, za cesto bo morda dobro došla taka zima, za druge stvari pa še ne vemo. Imamo lep kup nakopanega peska, pa sam noče na cesto. Tu in tam se ga je že kdo usmilil in ga zapeljal na cesto, a že komaj čaka na plačilo iz občinske blagajne. Nisem takšen, da bi ne privoščil delavcu zaslužek, Bog mu ga blagoslovi v teh dragih časih, a ko se gre za skupen glagor, ko se gre za cesto, po kateri bode oni, ki dovaža pesek, sam vozil, bi človek pričakoval, da bode storil katerikrat tudi za božji „lon". Ali ni to lepo, da si pomagamo med seboj? Ko si pripravljamo cesto, si lajšamo vožnjo si spravljamo naprej delo, ki bi vsled slabe ceste zaostajalo. Kolikokrat se zgodi, da imamo suho krmo na vozu in se že od daleč obeta neprijetna ploha; kako si želimo, da bi spravili težko posušeno krmo po dobri cesti pod streho! Toda ta cesta! Marsikdo bi ne zaklel, ko vozi po popravljeni cesti. Torej že ljubezen do soseda in do živine te priganja, ljubi sosed, da rad pomagaš pri popravljanju ceste tudi zastonj. Kaj ti namreč pomaga, če vzameš na eni strani občinski denar, na drugi strani bo pa treba zvišati občinske doklade. Ali nimaš toliko gospodarskega smisla, da bi to preračunal? In ko zmanjka občinskega denarja, pa cesta še popravljena ne bo, kaj pa potem? Ali nas ne bo sram, pustiti napol storjeno delo, kakor če otroci kaj začnejo, potem pa pustijo. — „Pa zvišajmo doklade pri občini!" bo rekel kdo. Le pridi k seji in poslušaj! Kmalu boš utihnil s tem. — Samo za občinski denar ceste popravljati, pesek dovažati itd., zastonj pa nič storiti, je ravno tako, kakor z desno roko segati v levi žep, da daš potem v desni žep. Svoj denar, ki si ga dal občini pri dokladah, vzameš nazaj in nisi tako nič veliko storil v korist občine, v blagor domačega kraja. No, če bi ti pa bilo to vseeno, ali kaj storiš za domači kraj dobrega ali ne, potem ti pa ne morem drugega reči, kakor da si čudak. — Čudak ne pozna ljubezni do domovine, do domačije, vsak dobro misleč človek pa skrbi za čast in lepoto domačega kraja.

„Jaz sem pripravljen zastonj storiti, a zbadati se ne pustim od ljudi, ki nič ne storijo", mi reče drugi sosed. Bodi mož in ne boj se! Beseda vendar ni konj. Vsaka dobra reč ima sovražnike, in boljši ko je sad, več os pride naden. Takšen pergač, kritikač, sitnež, obsodi samega sebe, ko druge odvrača od dobre stvari, namesto da bi jih hvalil in vspodbujal. Zavest, da delaš za občni blagor, pa tudi za čast božjo, ker bodo dobri ljudje hvalili Boga za vse